

MIGNON & DE BLOCK: "EEN REUZENFABRIEK"

door L. Bracco Gartner

Zo wordt in de Hollandsche Revue van 25 juli 1908 de sigarenfabriek van de heren Mignot en de Block genoemd. In het begin van de negentiger jaren was deze bekende sigarenfabriek in Eindhoven, naast die van de *elektrische lampen van den heer Phillips* het grootste fabrieksgebouw in Eindhoven. Het reuzencomplex met hoge veelramige gebouwen nam een markante plaats in en stond aan de Kanaalstraat, vlakbij de Paterskerk, ook al zo'n markante plaats in het Eindhovense straatbeeld van toen en nog steeds, vanwege het grote vergulde Christusbeeld met de open armen, een zegenend gebaar makend over de stad.

Op 31 juli 1858 waren het de oprichters Adolph John Mignot, afkomstig uit een Franse familie die in de Napoleontische periode zijn vaderland inruilde voor de Verenigde Staten, en zijn vriend Anton A.M. de Block, die in een klein gebouwtje hun eerste sigaren fabriceerden.

Voor de som van f 3.700,- werd aan de Kanaalstraat een fabriekspand gebouwd. Van enkele tientallen sigarenmakers in het eerste jaar groeide de fabriek in vijftig jaar uit tot een bedrijf met zeshonderd arbeiders ter plekke, en nog eens een honderdtal personen in de verschillende filialen in de omstreken van Eindhoven. *Mignot & de Block* had een grote export, van naar eigen zeggen 85%, naar vele landen en voerde de bekende sigarenmerken **Senator** en **Regal**. Naast de sigarenproductie nam men in 1911 het initiatief om sigaretten te gaan produceren met de Crescent Cie. Bekende merken waren: **King's Cross**, **Hunter**, **Flyer**, **Oran**, **Croydon** en **Full Speed**. In 1946 sloot Micres zich als Eerste Nederlandse Sigarettenboekjesfabriek aan met Mascotte- en Rizlavloei.

Verschillenden van u zullen net als ik het boek "Lof der Tabak" op de plank hebben staan, dat uitgegeven is ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de N.V. *Vereenigde Tabaksindustrieën Mignot & de Block* in 1958. Het feit dat ik als onderdeel voor het halen van mijn tabaksvakdiploma, de fabriek rond 1965 bezocht heb en er een aantal opmerkelijke feiten in het artikel uit de Hollandsche Revue staan, heeft mij ertoe gebracht deze fabriek als onderwerp te kiezen.

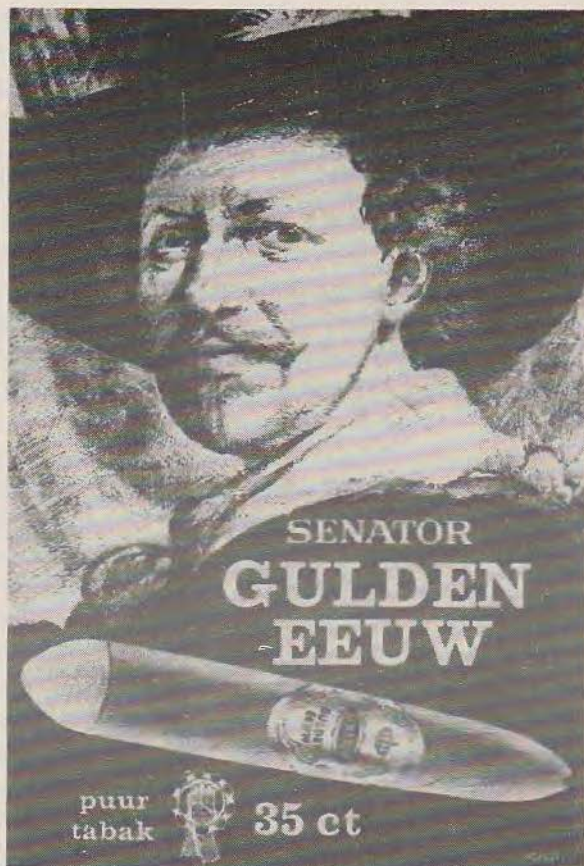
In 1908 had het bedrijf in de fabriek 900 pakken dekblad en 1700 pakken omblad en binnengoed opgeslagen met een waarde van een half miljoen gulden. Om de voorkomen dat bijv. door brand of waterschade de voorraad tabak niet toereikend zou zijn voor de productie, werd in de vemen in Amsterdam en Rotterdam een grote voorraad tabak achter de hand gehouden. Een niet voor iedereen bekend gegeven is het feit dat nadat de tabak uit de balen gehaald was, zij los gemaakt werd en in een kuip met water werd ondergedompeld. Ik citeer: *deze bewerking vereist groote ervaring van den werkman, aangezien de verschillende soorten een verschil-*

lende indompelingstijd vereischen, waarvan de kennis alleen proefondervindelijk, dus door ervaring verkregen kan worden. Dan wordt de tabak rekbaar en kan ze ontdaan worden van stelen, een werkje, dat zeer vertrouwd en bekwame handen vordert.

In de melangekamer, het heiligdom van elke sigarenfabriek, was het dan ook alleen aan de beide directeuren voorbehouden om de tabak te keuren en samen te stellen. De tabak werd, na uit de droogkamers met liften naar de bovenste verdieping van het immense gebouw getransporteerd te zijn, getest op smaak, reuk en brandbaarheid. Uit de verschillende bakken en kisten met tabak, die voor de leek voorzien waren van allerlei geheime tekens, stelden zij een melange samen die zorgde voor een constante kwaliteit. Gezien de grote verscheidenheid van de tabakken, de verschillende oogstresultaten met zijn wisselende kwaliteiten, vervult de melangeur een sleutelpositie in het gehele proces.

Mignon & de Block was niet alleen belangrijk vanwege haar omvang, maar van het bedrijf gingen ook vernieuwende impulsen uit. We spreken wel automatisch van sigarenmakers, maar *Mignon & de Block* was het eerste Eindhovense sigarenbedrijf dat met vrouwelijke sigarenmakers werkte. Zo werkten er in 1888 232 vrouwen en 144 meisjes tegenover 89 mannen en 22 jongens. Dat mannen en vrouwen elk in een apart zaal werkten, spreekt voor die tijd voor zich.

Daarnaast liep *Mignon & de Block* voorop met de invoering van de mechanisatie binnen de sigarenindustrie en in 1919 werd door de firma in Djokjakarta op Java de dochtermaatschappij "Negresco" opgericht waarvoor Eindhovense sigaren-

makers werden uitgezonden om de Javanen het vak te leren.

In de verschillende grote zalen werkten zo'n 200 arbeiders. Elke sigarenmaker(ster) had toen trouwens een hulpje naast zich (haar). Deze zgn. pop-

penmaker rolde het binnengoed in een omblad. Deze pop werd dan door de sigarenmaker omkleed met het fijne dekblad. De patroons keurden de sigaren. Op lange tafels werden de sigaren uitgespreid en deze werden door de patroons onderzocht op afwerking en vorm. Het verder sorteren op kleur gebeurde in een ruimte met zoveel mogelijk natuurlijk licht. De grote ramen moesten hier dan ook voor zorgen. De 50 tot 60 verschillende nuances maakten dat men dit werk alleen na een opleidingstijd van twee jaar mocht doen. Het inpakken in kistjes gebeurde met de meeste voorzichtigheid. In de kist van 25 stuks werden onderin twaalf sigaren gelegd en de dertien mooiste kwamen bovenop, zodat er een mooi glad oppervlak werd verkregen, die we de "spiegel" noemen. Nog mochten de sigaren niet de fabriek uit. In de grote magazijnen, met een voorraad van drie tot vier miljoen sigaren, kregen de verschillende tabakken nog de tijd om verder met elkaar te harmoniëren. De juiste temperatuur en vochtigheid moest hiervoor zorgdragen. Op speciaal verzoek van vele afnemers werden de sigaren soms nog lange tijd bewaard om ze later in een goed belegen conditie af te leveren. De voor export bestemde sigaren werden speciaal verpakt. Soms in blik of in houten kisten, die dan bekleed waren met zink.

Tenslotte citeer ik nog een gedeelte uit de Hollandsche Revue. De journalist merkte aan het einde van zijn rondleiding toentertijd het volgende op: *Ten slotte nog een enkel woord over een punt van groot belang bij de fabricatie der tabak gedurende de verschillende bewerkingen, nml. De hygiënische behandeling. Niet alleen is het noodzakelijk, dat de zich daarin bevindende stofdeelen verwijderd worden, doch ook, dat bij de bewerking der sigaren, de tabak tot het laatste zindelijk behandeld werd. Eenige aanraking der tabak met mond of lip is op deze fabriek daarom ook totaal onbekend. Alle sigarenmakers toch zijn gewapend met een scherp mesje, waarmee zij het overtollige stukje dekblad aan den kop der sigaar afsnijden, terwijl het "vlaggetje" of "stuk", dat dient om de kop mooi rond sluitend te maken, wordt bestreken met een beetje gom, bereid uit de zuiverste traganth die Arabië voortbrengt.*

Mignon & de Block ging terecht prat op haar hygiënische manier van werken. Bij veel thuiswerkers ging het er toen heel anders aan toe. Niet voor niks was het vroeger gebruikelijk om de sigaar eerst te ontsmetten, door het mondeinde ervan in een glaasje jenever of cognac te dopen.

In de zeventiger jaren, toen de sigarenindustrie in een grote neerwaartse spiraal terecht kwam, trok *Mignon & de Block* zich terug uit de sigaren- en sigarettenbranche en nam Philip Morris het bedrijf over. Zij waren het ook die de vestiging in 1980 sloten.

Bronnen:

- De Hollandsche Revue, 25 juli 1908
- Bas Bierkens, De Sigaar uit de Kempen.
- Dr. J.M.P. van Oorschot, Eindhoven, "een samenleving in verandering".